

"ישיבישע בלאט" "לאמדעס" ב"דף היומי" בשו"ת ומ"מ

דף טו.

- שאלה קנייה ואגרא קנייה, ויל"ע איך הנכרי קנה, הלא אין דיני שומרים, וגם אי נימא דקנין ממונות יש להם, ורק מדינים התמעטו, תינח שואל דקונה הפירות מדמתחייב באונסים, אבל שוכר, היאך קונה?
- רש"י ד"ה יאכילנה וכו', באר דאע"פ שמזונותיו עליו יכול להאכילה כרשיני תרומה, ובראשונים הקשו דהוי גזל השבט דפורע חובו בממון כהן, ועוד אפילו מוחל הכהן היכי מיקיים מצוות נתינה?

גזירה משום נסיונה, בתורת חיים הביא מהירושלמי דשם פירשו דהכוונה שמסרה לה לנסיין והוא מחזירה לו לאחר ג' ימים, וצ"ל דנחלקו עם תלמוד דידן האם כה"ג חשיב כלוקח או חשיב כשואל.

רש"י ד"ה כיון, כתב שאיסור אמירה לגוי הוא משום ממצוא חפצך, והקשה הקה"י, דא"כ היה מותר מערש"ש, ועוד מה"ת לאסור בשאר איסורים, עי' בדבריו (גליונות וס' ח') דתרויהו צריכי.

רש"י ד"ה גזירה, פירש דהאיסור לא תעשה כל מלאכה וגו', ועי' רש"ש שאיסור זה נאמר על מחמר (שבת קנ"ג), ושביית בהמתו נלמד מהפסוק "למען ינוח שורך וחמורך וגו'", (תוס שבת נ"א).

תוד"ה ושמעה, עי' רש"ש וחשק שלמה, ועיין עוד תירוצים בריטב"א ובר"ן.

וכהן ששכר פרה וכו' לא יאכילה וכו', ואף שתרומה מותרת לישראל בהנאה, עי' תוס' פסחים לד. תי' ר"ת, ומסקנא דאכילת בהמה אינו רק הנאה, אלא דין שעמו שיכול להאכול בעצמו יכול להאכיל לממונו, והכא אינה ממנו.

תוד"ה השתא, וביאור תירוצו, דאף שהיה פה מכר וקנין, אינו רק על השימושים ולא שהופך להיות שלו, עי' תוס' ר"א וריטב"א.

אימור לשחיטה זבנה, ומתי תולין ומתי לא, עי' רש"י ותוס' (ג"פ), ועי' רמב"ן ומאירי.

תוד"ה אימור, עי' רש"ש שהביא לתרץ קושיית ר"ת דאצל הגויים דמסרסים בהמותיהם שוורים נוחים טפי לחרישה.

ע"ב

- לא ימכור אדם פרה החורשת בשביעית, ובי"ה מתירין מפני שיכול לשחטה, וקשה הא כאן הוא איסור שאורייתא, ואמאי מתירין מפני תלייה קטנה כזו?
- והרי שדה דאדם מצווה וכו', ומכאן דמצוות שביית שדהו היא גם שאחר לא יעבוד, עי' תור"ד, וקשה למה הרמב"ם לא הביאו?

ואלו כלים אין אדם רשאי למכור, ובטעם ההיתר להשאל נפה וכברה עי' ר"ת בתוס' גטין סא. ובראשונים כאן כתבו דהוא משום שתולין בהיתר.

תוד"ה לעובד וכו', הקשו מאי שנא למיזבן לישראל חשוד דאסור מלפני דלפני דשרי, ובבאור תי' עי' קה"י סימן ד' וזעין מש"כ בדף הקודם, ועי' מש"כ נ"מ בין שני תי' התוס' ללפני עור על דרבנן.

תוד"ה רהיט, הקשו מאי שנא הכא דלא תלין דימכור לישראל, וכדלעיל דתלין דלשחיטה זבין, ועי' קה"י סימן ג' שהוכיח מכאן לגבי הספק במושיט יין לנזר ובסוף לא נטל אי עובר אלפני עור, דאי נימא שיש איסור בעצם ההושטה יש לחלק בפשיטות דבמכירת בהמה אין מכשול רק אסרו עליו המכירה כשהיא לרדיא מגזירה וכש"ל לשחיטה קנה אין איסור אבל פה יש מכשול בעצם מה שמכר לגוי ואע"פ שבסוף ימכור לישראל הא הניח המכשול לפניו.

התשובות

השתדלנו להביא את תמצית דברי המפרשים, מלבד אלו המובאים בגמ' כמו תוס', מהרש"א רש"ש וכדו'.

- עי' בכל זה בקה"י סימן י', וצ"ל דתשלומי השכירות הם גם כנגד השימוש בבהמה שהוא הפירות, שזה מה שבשואל מקבל תמורת ההתחייבות באונסין, ויוצא דבשניהם יש לו קנין פירות, ומה שברש"י ביאר רק אונסין בשואל כי בשוכר זה פשוט דבכסף ששילם נהפך לבעלים על הפירות.
- ביאר המימיני מיכאל דבדברי רש"י מבוארים התשובות לקושיות אלו דאינו גזלן כיון שהוי ממון שאין לו תובעין ויכל לתת לכהן זה, ונתינה מתקיימת בנתינה לבהמת הכהן כיון שהם מאכל בהמה.

ע"ב

- עי' שם במשנה (שביעית ה' ו') תוס' אנשי שם ובמשנה ראשונה, והאחרונים (שו"ת אג"מ יו"ד ח"א עב') הוכיחו מכאן דאין איסור לפני עור אלא א"כ הכלי מיוחד לעבירה, ובמנחת שלמה (ח"א לה' ב') מחלק דבלפני"ע אסור לתת חפצא של איסור לחבירו אי יתכן שיכשל, אבל הכא הפרה אינה חפצא של האיסור אלא כלי שניתן לעשות עמו איסור (ואפשר לצרף עם הדברים דלעיל, דכשמייוחד לעבירה נעשה "חפצא" של איסור), ובזה מבואר גם דברי רבא בהמשך הגמרא ששביעית קלה דאין מצווה על שבייתתה, והקשה הריטב"א הרי יש "לפני עור" דחמור יותר? אלא התי' דאף שלפני עור חמור יותר אבל גדריו אחרים דכשהכלי לא מיוחד לאיסור ליכא לפני עור, ועי"ש עבודת עבודה.
- כן הקשה במנחת חינוך קיב' ב', ועי' בחזו"א שביעית יל' כה' שמדייק מדברי התוס' ד"ה מי דמי וכן מדברי הרמב"ם שביעית א' ל' שבשביעית האיסור על בעל המלאכה, ולכן רק מלאכת ישראל אפילו בשדה שלא אחר אסורה אבל מלאכת גוי אפילו שנעשית בשדהו מותרת.

לע"נ רבי חיים בן ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשע"ח

להנצחות והארות 0527652935, או 7652935@gmail.com לקבלת הדף במייל שלח

בקשה לכתובת זו, והדף יישלח אליך בל"ג מידי יום.

חדשו נפתח קו טלפון בו ניתן לשמוע את השאלות והתשובות מידי יום-0795255901

השאלות ינתנו מידי בוקר - התשובות, בשעות בקרוב יהיה ניתן להשאיר תשובות.